

Puu- ja hybridirakentamisen strategiat Kainuun kunnille

25.10.2022

MDI

Sisältö

Esipuhe

Puu- ja hybridirakentamisen kehittyminen ja kehittäminen

Puu- ja hybridirakentamisen strategioiden lähtökohdat

Kainuu metsän ja puun maakuntana

Kuntakohtaiset puu- ja hybridirakentamisen strategiat

Strategioiden toimeenpano

Lopuksi

Esipuhe

Kainuu elää puusta.

Kainuun metsäbiotalouden uusi ekosysteemi -hanke tilasi vuonna 2022 MDI:ltä selvitystyön laatia kuntakohtaiset puu- ja hybridirakentamisen strategiat Kainuun kunnille. Osana työtä tehtiin 9 asiantuntija- ja päättäjähastattelua sekä kerättiin näkemyksiä kyselyllä, johon vastasi 31 vastaajaa. Lisäksi järjestettiin sekä työpajoja että webinaareja.

Kerätyn ja analysoidun aineiston perusteella kunnat näkevät taloudelliset hyödyt keskeisimpinä: puu- ja hybridirakentamisen lisääminen vahvistaisi aluetaloutta, lisäisi kainuulaisen raaka-aineen käyttöä ja nostaisi jalostusastetta. Jotta puu- ja hybridirakentamista voitaisiin edistää, tulee lisätä tietoa ja kehittää osaamista. Aineiston ja työssä järjestettyjen työpajojen perusteella on nähtävissä, että Kainuun kunnilla on yhteinen eetos kehittää puu- ja hybridirakentamista. Maakuntatasolla kuntien välillä on vahvat yhteydet. Tulevaisuudessa on tarve keskustelufoorumeille.

Aineisto osoittaa, että puurakentamiselle on Kainuussa hyvät lähtökohdat ja se on kirjattu maakuntaohjelmaan, mutta kuntatason strateginen sitoutuminen vaihtelee kuntien välillä. Kunnat lähtevät strategioiden jalkautusvaiheeseen eri lähtökohdista: osa kunnista on valmiimpia, osa on vielä takamatkalla. Strategioiden jalkautus tehdään kuntatasolla, mutta myös maakuntatason yhteisille toimenpiteille ja koordinaatiolle on tarvetta. Puu- ja hybridirakentamisen kehittämistä ja toimenpiteitä tullessaan tekemään myös käsillä olevien strategioiden ulkopuolella, yrityksissä, ekosysteemeissä ja kansainvälisestikin.

Puu- ja hybridirakentamisen kehittyminen ja kehittäminen

Puurakentamisen kansallinen kehitys ja asema

Puurakentamisella on Suomessa pitkä historia, mutta sen edistäminen politiikkatavoitteena ei ole yhtä pitkäikäinen. Valtakunnallisesti puurakentamista on edistetty hallitusohjelmissa kuitenkin jo vuodesta 1995: Paavo Lipposen hallituksen ohjelmassa 1995 oli ensi kertaa aihetta koskeva linjaus, jonka mukaan hallitus laatii erityisohjelman rakentamisteknologian, puurakentamisen, ekologisen rakentamisen ja rakentamisen laadun ja vastuun kehittämiseksi.¹

Puurakentamista on aina perusteltu taloudellisin argumentein, mutta enenevässä määrin myös ympäristöllisin tekijöin. Puurakentamisen ohjelman tavoin perusteluna on ollut, että puun käyttö on yksinkertainen tapa vähentää päästöjä ja sitoa hiilidioksidia. Puun osuus kaikesta julkisesta rakentamisesta oli vuonna 2019 vaatimaton 15%, vuonna 2020 puurakentamiselle asetettiin kunnianhimoinen tavoite, jonka mukaan vuonna 2025 puun osuuden julkisesta rakentamisesta pitäisi olla kolminkertainen.

Puurakentamista edistäneitä ohjelmia:

- Puurakentaminen 2000-ohjelma
- Puurakentamisen teknologiaohjelma 1995–98
- Puun vuosi 1996
- Puun aika 1997–2000
- PuuSuomi -toimintaohjelma 1998–2005
- Puurakentamisen edistämisohjelma 2004–2010
- Metsäalan strateginen ohjelma 2011–2015
- Kansallinen metsäohjelma 2015
- Puurakentamisen ohjelma 2016–2022

¹ (<https://valtioneuvosto.fi/-/66-paaministeri-paavo-lipposen-hallituksen-ohjelma>, Rakennuslehti 11.12.2020: "[Jokainen hallitus on edistänyt puurakentamista vuodesta 1994 – tuloksia alkaa vihdoinkin näkyä](#)").

Puurakentamisen toimenpideohjelma vuosille 2016-2022 linjaa julkisen puurakentamisen kansalliset tavoitteet (ks. taulukot). Puurakentamista on lähdetty edistämään julkisessa rakentamisessa politiikkaohjauksen keinoin eli suosituksin, säädöksin ja hankintakriteerein. Puurakentamisen hyötyjä korostetaan sekä taloudellisin että ympäristö- ja kestävyysperustein.

Yhä suurempi merkitys on tietopohjalla, jolla perustellaan puurakentamisen taloudellisia ja kestävyysvaikutuksia ja niiden ensisijaisuutta verrattuna muihin rakentamismenetelmiin. Ympäristöministeriön puurakentamisen ohjelma on mm. teettänyt vuonna 2020 Pellervon taloustutkimuksella tilastoanalyysin puutuoteteollisuuden merkityksestä Suomessa sekä eri maakunnissa. Puutuote- ja huonekaluteollisuuden tuotannon bruttoarvon arvioidaan tässä analyysissä olleen vuonna 2020 7,7 miljardia euroa.

Puu- ja huonekaluteollisuuden suhteellinen merkitys Kainuussa on huomattava: puutuote- ja huonekaluteollisuuden tuotannon bruttoarvo oli 30 prosenttia koko teollisuuden tuotannon bruttoarvosta vuonna 2020, koko maan puutuote- ja huonekaluteollisuuden tuotannon bruttoarvo oli lähes 7 prosenttia koko teollisuuden tuotannon bruttoarvosta, ja puutuote- ja huonekaluteollisuuden osuus koko maakunnan teollisuuden tuotannon bruttoarvosta ylitti 20% Etelä-Savossa, Kainuussa ja Päijät-Hämeessä.

Kainuun puutuote- ja huonekaluteollisuus tuotti noin 24 miljoonaa euroa jalostusarvoa (myyntituotot - kustannukset) vuonna 2020, ja myös työllisyysvaikutus oli merkittävä: Kainuussa puutuote- ja huonekaluteollisuuden osuus teollisuuden työllisistä oli 18 % vuonna 2020. Kainuun metsävoittoisuus ei kuitenkaan ole näkynyt erityisen vahvasti julkisen rakentamisen puolella. Pientaloissa puun osuus on suurempi: se vaihteli vuonna 2020 90 prosentin molemmin puolin, mutta samalla puun osuus asuinrakennuksista oli monena vuonna olematon. Vuonna 2020 puun osuus kaikista rakennuksista oli koko maan keskiarvoa matalampi.

Puurakentamisen osuus	2022 toteuma	2025 tavoite
kaikesta julkisesta rakentamisesta	31%	45%
opetusrakennuksista	55%	65%
hoitoalan rakennuksista	20%	35%

Puurakentamisen tunnuslukuja (2019)	
Puutuote- ja huonekaluteollisuuden tuotto	1,6 miljardia, 5% BKT:sta
Puutuote- ja huonekaluteollisuus työllistää (2020)	29 000 henkilöä
Puurakentamisen osuus uudisrakentamisesta	66% Ahvenanmaalla, 22% Uudellamaalla

Puu- ja hybridirakentamisen strategioiden lähtökohdat

Puurakentaminen osana strategista ohjelmallista kehittämistä

Puurakentaminen on nostettu yhä useampiin valtakunnallisiin ohjelmiin, tiekarttoihin ja toimenpidelinjauksiin. Puurakentaminen on osa kestävyyssiirtymää ja ilmastovelvoitteiden saavuttamisen edellyttämiä keinoja hiilineutraalisuuden ja ympäristökestävän Suomen tulevaisuutta. Kiertotalous ja materiaalien kierrätys on mahdollisuus myös puurakentamiselle.

Puurakentaminen nousee esille niin Euroopan Komission tieteellisten neuvonantajien energialinjauksissa, Sitran megatrendeissa (Sitra 2020: Megatrendit, s. 18) kuin myös Kainuun maakuntaohjelmassa. Myös lukuisissa muissa maissa Euroopan ulkopuolisissa maissa (mm. Uusi-Seelanti ja Kanada) puurakentamisen merkitys on tunnistettu ympäristön, terveyden ja kestävyyskannalta.

Valtioneuvoston ”Kestävät kaupungit” -ohjelmassa (2019-2023) edistetään kaupunkien ja kuntien kestävä kehitystä sekä käytännön kaupunkikehittämisen että strategisen johtamisen tasolla. Ohjelman pääteemat ovat vähähiilisyys, älykkyys, terveellisyys ja sosiaalinen kestävyys. Puurakentaminen on mainittu ohjelman olennaisena teemana sekä kestävä kasvun että hyvinvoinnin näkökulmasta: puurakentaminen edistää sekä vähähiilisyttä että kaupunkiympäristöjen terveellisyttä.

Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu useampiakin puurakentamiseen liittyviä avaintavoitteita, mm. seuraavat rakentamisen hiilineutraaliuden ja päästötavoitteet:

- Suomi on hiilineutraali vuonna 2035
- Hiilinieluja ja -varastoja vahvistetaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- Pienennetään asumisen ja rakentamisen hiilijalanjälkeä

Puu- ja hybridirakentamisen ohjaus

On olennaista tunnistaa, onko puu- ja hybridirakentamisen strategia kunnan toimintaa monialaisesti ohjaava vai pikemminkin ohjelma, joka toteuttaa ennalta sovittua strategiaa. Osassa kuntia puu- ja hybridirakentamisen strategia ohjaa kunnan toimia vahvemmin ja osassa se on kunnan puu- ja hybridirakentamisen tavoitteita yhteen kokoava ja seurantaa palveleva asiakirja. Puu- ja hybridirakentamisen edistämiseen käytetään sekä informaatio- että strategista ohjausta.

INFORMAATIO-OHJAUS

Pehmeistä ohjauskeinoista neuvonta ja tiedotus kohdistuu yhä useammin puurakentamiseen. Ympäristöministeriö ja muun muassa julkisia hankintoja edistävä valtion kestävä kehityksen yhtiö Motiva kannustavat voimakkaasti energian ja materiaalien tehokkaaseen ja kestävään käyttöön. Motiva opastaa ja kouluttaa julkisen sektorin toimijoita hankinnoissa ja puurakentamisessa ja ottaa vahvasti kantaa puurakentamisen puolesta palvelukuvauksissaan.

STRATEGINEN OHJAUS

Puu- ja hybridirakentamisen lisäämistä ohjataan strategisesti kansallisella (mm. hallitusohjelma), maakunnallisella ja alueellisella (esim. maakuntaohjelma) ja paikallisella tasolla (kuntastrategiat). Nyt käsillä olevat Kainuun kuntien puu- ja hybridirakentamisen edistämisen kuntakohtaiset strategiat ovat ensimmäisiä laatuaan.

Esimerkkejä kuntien ja maakuntien puurakentamisen edistämisestä

Kanta-Hämeen
maakuntastrategia linjaa
puurakentamisen
ensisijaisuuden
strategiatasolla.

Pudasjärven kuntastrategiassa
linjataan, että kaupunki on
julkisen hirsirakentamisen
edelläkävijä ja imagohyöty
käytetään kuntalaisten hyväksi.

Maalahden kunnan kestävän
kehityksen strategian kärkenä on
puurakentaminen. Strategian
keskiössä on Petolahden uusi
koulu, Pohjanmaan ensimmäinen
julkinen CLT-rakennus.

Kainuu metsän ja puun maakuntana

Puu- ja hybridirakentamisen edellytykset Kainuussa

Kainuulle puu- ja hybridirakentaminen merkitsee erityisesti uusiutuvien luonnonvarojen, metsän ja puun järkevää hyödyntämistä. Tämä vahvistaa sekä kuntien elinvoimaa, aluetaloutta että työllisyyttä. Strategisessa työssä Kainuun kuntien ja yhteisöjen tahtotila puu- ja hybridirakentamisen edistämiseen on olennaista.

Jalostusasteen noston myötä myös innovaatiopohja ja talouden kasvunäkymät vahvistuvat. Puu- ja hybridirakentamisen ketju työllistää sekä raaka-aineen tuottajia, metsäklusteria, puuta jalostavaa teollisuutta että rakennusliikkeitä. Kainuun alueella toimii useita kymmeniä puu- ja hybridirakentamiseen kytkeytyviä yrityksiä. Maakunnallisia puu- ja hybridirakentamiseen liittyviä toimijoita ovat mm. Metsäkeskus, Kainuun ELY-keskus, Kainuun liitto, Sotkamon mhy, Kainuun mhy ja Rokua-Paljakka mhy, Kainuun maakunnallinen metsäneuvosto, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Kainuun ammattiopisto, Oulun yliopiston mittaustekniikan yksikkö ja yliopistokeskus.

Puu- ja hybridirakentaminen mainitaan Kainuun keskeisissä, maakunnallisissa asiakirjoissa, Kainuu-ohjelmassa ja Kainuun metsäohjelmassa. Se toimii metsäbiotalousteen uutena kärkenä, paperitehtaan lakkauttamisen jälkeen.

Julkinen puurakentaminen on lisääntynyt Kainuussa viime vuosina, mutta valtavirta ei vielä tunnista puurakentamista. Kunnilla on käytössään työkaluja (esim. kaavoitus, tontinluovutusehdot) puun osuuden lisäämiseksi rakentamisessa.

Puu- ja hybridirakentamisen vahvuudet ja haasteet

Vahvuudet	• Puurakentamisen kehittämisen perinteet • Kainuussa vallitsee nykyisellään hyvä yhteistyön henki puu- ja hybridirakentamisessa. • Maakunnan pienuus vahvistaa yhteistyön henkeä, mutta haastaa samalla kainuulaiset yritykset markkinoimaan ja verkottumaan myös maakunnan ulkopuolelle. • Monipuolinen yrityskanta puu- ja hybridirakentamisen teollisuuden ympärillä • Yhteistyösuhteet koulutus- ja TKI-organisaatioihin maakunnan sisällä ja ulkopuolella
Haasteet	• Päätöksenteossa sekä virkahenkilöiden että poliittisten päättäjien keskuudessa on puutetta hinta- ja rakennusmääräystiedoista. • Puuhun perustuvien rakenneratkaisujen moninaisuus voi aiheuttaa haasteita saada käsitys puurakentamisen hinnanmuodostuksesta • Osaavan työvoiman puute synnyttää sen, että puu- ja hybridirakentamisen kehittämisen vahvuuksia ei voida hyödyntää täysimääräisesti.

Kainuun puu- ja hybridirakentamisen visio vuodelle 2040

Vuonna 2040 Kainuu on edelläkävijä puurakentamisessa ja vahva vientimaakunta.

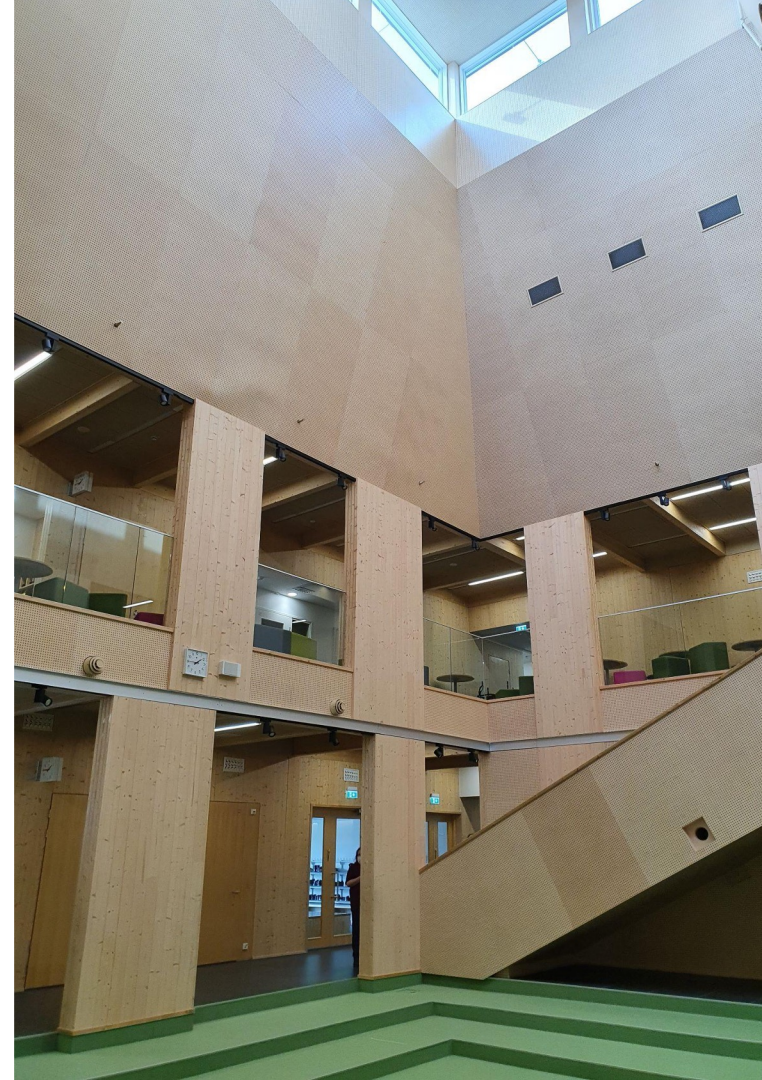
Kainuulaisten yritysten välillä tehdään toimivaa ja arvoa luovaa yhteistyötä. Kainuussa toimii koko puu- ja hybridirakentamisen arvoketjun tehokas ja kilpailukykyinen yritys- ja toimijaverkosto aina puu- ja hybridirakentamisen yrityksistä, insinööri- ja suunnittelutoimistoista puuelementtien tuotantoon, puisten rakennusosien jalostukseen ja logistiikkaan. Maakunnassa on puu- ja hybridirakentamisen alan osaavaa henkilöstöä. Kainuulla on vahva ja tunnettu asema puurakentamisen kehittäjänä ja innovoijana. Puun käyttö julkisessa rakentamisessa on yleistä.

Maakunta on hiilineutraali ja ympäristöystävällinen ja siellä vallitsee täystyöllisyys. Kainuu on inhimillinen, miellyttävä asuinympäristö.

Puu- ja hybridirakentamisen teot Kainuussa ja kunnissa

1. Lisätään puu- ja hybridirakentamisen osaamista ja tietoa kunnissa
2. Kehitetään osaamista
3. Vahvistetaan puu- ja hybridirakentamisen aluetaloudellista ketjua

Lisätään puu- ja hybridirakentamisen tietoa kunnissa

Kuntien keinoja edistää puu- ja hybridirakentamista ovat strategian laatimisen lisäksi kuntastrategia, kaavoitus, maankäytön ja tontinluovutussopimusten ehdot sekä hankintaosaaminen. Lisäksi on panostettava puu- ja hybridirakentamisen toimijoiden verkostoitumiseen sekä tiedon keräämiseen ja levittämiseen päätöksentekijöille ja virkahenkilöille.

- Järjestetään asiantuntijaluentoja ja keskustelufoorumeita puu- ja hybridirakentamisen ajankohtaisista aiheista kuntien rakentamishankkeissa työskenteleville.
- Kuntien yhteistyönä perehdytään puu- ja hybridirakentamisen ympäristö- ja ilmastoseikkoihin (hiilijalanjälki, ympäristö- ja hyvinvointivaikutukset)
- Kuntien yhteistyönä kerätään tietoa puu- ja hybridirakentamisen rakennusmateriaaleista, rakentamisen hinnoista sekä elinkaaren kustannuksista (ml. huoltokustannukset) sekä ajantasaisista rakennusmääräyksistä
- Viestitään kohderyhmä huomioiden puu- ja hybridirakentamisesta (ajankohtaiset asiat, päätökset) päättäjille ja kuntalaisille.
- Tuodaan esiin puuinfo.fi-sivuston tietoa ja tiedotetaan puu- ja hybridirakentamishankkeista sanomalehdissä
- Vahvistetaan keskusteluyhteyttä Kainuun kuntien puu- ja hybridirakentamisen kanssa tekemisissä olevien toimihenkilöiden välillä

Kehitetään osaamista

Kainuussa on olennaista tiivistää yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä.

- KAMK:n ja KAO:n puurakentamiseen liittyviä koulutuskokonaisuuksia tuodaan esiin ja markkinoidaan ammatinvalintaa kaavaileville
- KAMK tarkistaa ja mahdollisesti muokkaa insinöörikoulutuksen opetussuunnitelmia huomioimaan puu- ja hybridirakentamisen
- KAMK:n opetussuunnitelmiin päivitetään CAD / CAM -osaaminen, robotiikan ja peliteknologian osaaminen, ohjelmointiosaaminen sekä teollisen tuotannon osaaminen
- Tuodaan esiin hyviä esimerkkejä puu- ja hybridialan yritysten työssäoppimis- ja harjoittelupaikoista
- Tuetaan yrityksiä henkilöstön osaamisen vahvistamisessa, mikä palvelee myös osaavan työvoiman houkuttelua
- Panostetaan valittuihin TKI-hankkeisiin puu- ja hybridirakentamisen kehittämiseksi yrityksissä ja kuntien välillä. Tehdään yhteistyötä myös mm. Oulun yliopiston Mittaustekniikan yksikön kanssa.
- Vahvistetaan (aiemmin aloitettua) yhteistyötä Tampereen, Oulun, Aalto-yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston sekä ammatti(korkea)koulujen (Karelia, Centria, Oulun AMK, XAMK, Riveria) ja kehittäjien (mm. Kemin Digipolis) kanssa.

Vahvistetaan puu- ja hybridirakentamisen aluetaloudellista ketjua

Kainuussa on parannettava puu- ja hybridialan yritysten toimintaedellytyksiä ja viennin edellytyksiä mm. vientihankkeilla.

Kainuulaisten puu- ja hybridialan yritysten myyntiä kasvatetaan

- Koordinoidaan ja vahvistetaan yritysten referenssi kohteiden markkinointia
- Kunnat verkottavat puu- ja hybridirakentamiseen liittyviä yrityksiä keskenään
- Maakuntatasolla panostetaan jalostusasteen nostamiseen mm. laskemalla jalostusasteen nostamisen vaikutukset ja tiedottamalla niistä

Kainuussa vahvistetaan aluetaloutta tukevia työkaluja kuntatason päätöksenteossa

- Kunnat avaavat tulevia rakentamisen tarpeita ja suunnitelmia avoimesti alueen yrityksille
- Tuetaan kuntia puu- ja hybridirakentamisen valinnassa ja paikallisten palveluiden hankinnoissa
- Tuetaan kuntien ja yritysten välistä markkinavuoropuhelua
- Koordinoidaan virkahenkilötasolla puu- ja hybridirakentamista (esim. tiedottaminen, kokemusten vaihto)
- Hyödynnetään ympäristöministeriön julkaistavaa hankintaohjeistusta työkalujen kehittämisessä julkiseen rakentamiseen ja puu- ja hybridirakentamisen ottamisessa huomioon julkisten hankintojen yhteydessä

Kuntakohtaiset puu- ja hybridirakentamisen strategiat

Hyrynsalmi

Hyrynsalmen visio on: "Hyrynsalmi välittää aidosti kuntalaisten hyvinvoinnista, palveluista ja asuinympäristöstä. Vetovoima kumpuaa rohkeudesta, luottamuksesta, ketteryydestä ja ennakoluulottomasta uudistusasenteesta sekä monipuolisesta yhteistyöstä." Hyrynsalmen strategiset päämäärät ovat 1) lisätä kuntalaisten hyvinvointia, 2) lisätä kunnan vetovoimaa, 3) tehostaa palveluprosesseja ja toimintoja sekä kehittää rakenteita sekä 4) kehittää kunnasta osaava ja vetovoimainen työpaikka.

Kuntastrategiassa ei mainita puu- tai hybridirakentamista. Metsät ja biotalous kuitenkin mainitaan elinkeinokärkinä, kun tavoitteena on lisätä kunnan vetovoimaa. Elinkeinopolitiikalla tuetaan erityisesti vihreää biotaloutta, kestävän kehityksen mukaisesti. Strategiassaan "Hyrynsalmi tekee tulevaisuuttaan siten, että monipuoliset elämisen ja hyvinvoinnin edellytykset turvataan ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla."

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Hyrynsalmella yritysten toimipaikkoja oli 128. Suurin ala oli maaliikenne ja putkijohtokuljetus. Toimipaikoista 91 % oli alle 5 henkilön, 5 % oli 5-9 henkilön, ja 4 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 3 ja lopettaneita 3. Hyrynsalmen työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 76,6 %. Hyrynsalmella väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 35,1 %, toisen asteen tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 48,8 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 7,6 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 5,7 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 2,9 %.

TAVOITE: Kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman vahvistaminen hyvillä, tehokkailla palveluilla, terveellä vetovoimaisella ympäristöllä sekä vahvuuksiin perustuvalla kehittämisellä.

ALATAVOITTEET

- Omiin vahvuuksiin perustuvan metsäbiotalouden kehittäminen
- Kunnan vihreän siirtymän tukeminen vähähiilisyysdellä
- Kunnan tuloksen parantaminen hyödyntämällä tehokkaasti puuraaka-ainetta

TOIMENPITEET

- Hyrynsalmen kunta selvittää julkisissa hankinnoissa ja rakennushankkeissa ensinnäkin puurakentamisen ja toiseksi hybridirakentamisen mahdollisuuden
- Kunnassa liitetään puu- ja hybridirakentamisen strategia osaksi talousarviota ja tehdään tilaajien, kunnan ja rakennuttajien tarpeisiin vastaavaa kehittämistyötä ja -hankkeita
- Kunnassa vahvistetaan puuraaka-aineen logistiikkaketjuja ja tuetaan monipuolista puuraaka-aineen jatkojalostusta oman kunnan tai maakunnan alueella
- Kunnassa tuodaan esiin puu- ja hybridirakenteisten rakennusten hyvinvointi- ja viihtyvyystekijöitä esimerkiksi Ukkohallassa

Kajaani

Kajaanin kaupungin visio on: "Vuonna 2026 kajaanilaiset ovat ylpeitä kotikaupungistaan Kainuun menestyvänä maakuntakeskuksena." Kajaanin kaupunkistategian painopisteet ovat: 1) Menestyvä kaupunki, 2) Lasten ja nuorten kaupunki sekä 3) Resurssiviisas luontokaupunki. Kajaanin kaupunkistrategiassa ei mainita puu- tai hybridirakentamista, mutta kaupunki edistää kestävän kehityksen ja resurssiviisaan luontokaupungin teemoja. Tavoitteena on helposti saavutettavat taajamametsät, laajat metsäalueet sekä esteettömät lähivirkistysalueet, jotka lisäävät hyvinvointia.

Kajaanin kaupunki on keskeinen toimija puurakentamisen edistämisessä. Kaupungilla on tahtotila edistää puun käyttöä rakentamisessa. Parhailaan rakennettava Sammonkaaren kerrostalokokonaisuus edustaa modernia puurakentamista.

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Kajaanissa yritysten toimipaikkoja oli 1 803. Suurin ala oli vähittäiskauppa. Toimipaikoista 78 % oli alle 5 henkilön, 10 % oli 5-9 henkilön, ja 12 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 51 ja lopettaneita 40. Kajaanin työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 104,7 %. Kajaanissa toimii useita puu- ja hybridirakentamisen oppilaitoksia (mm. Kajaanin ammattikorkeakoulu KAMK, Kajaanin ammattiopisto KAO ja Kajaanin yliopistokeskus KYK), yrityksiä (mm. Rakennusliike Halonen Oy, Katera Steel, Pölky Oy ja RPK Rakennus Kempainen Oy) ja muita toimijoita (mm. Oulun yliopiston Mittaustekniikan yksikkö, Renforsin ranta). Kajaanissa on myös betoni- ja metalliteollisuutta, eli kaupungissa on mahdollisuutta kasvaa hybridirakentamisen saralla. Kajaanissa väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 22,4 %, toisen asteen tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 47,1 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 10,2 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 12,7 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 7,6 %.

TAVOITE: Vuonna 2026 olemme ylpeitä koko Kainuun ja maakuntakeskus Kajaanin puurakentamisesta, joka luo alueen identiteettiä, on omaleimaista ja laadukasta.

ALATAVOITTEET

- Moderniin puurakentamiseen kannustaminen
- Teollisten prosessien kehittäminen puutuotannossa
- Yhteistyön vahvistaminen Kainuun kuntien kesken

TOIMENPITEET

- Kajaanin kaupunki selvittää julkisissa hankinnoissa ja rakennushankkeissa ensinnäkin puurakentamisen ja toiseksi hybridirakentamisen mahdollisuuden
- Kajaanissa käytetään puuta korjausrakentamisessa ja huomioidaan puumateriaali lisärakentamisessa ylöspäin
- Kaupunki laskee julkisessa uudisrakentamisessa eri materiaalien hiilijalanjäljen koko elinkaaren näkökulmasta
- Kajaanissa otetaan puurakentaminen yhdeksi investointien toteutuskriteeriksi
- Kajaanin kaupunki vahvistaa puu- ja hybridirakentamisen osaamista yhteistyössä KAO:n, KAMK:n ja Oulun yliopiston (mm. arkkitehtuurin osaston) kanssa
- Kaupunki täydennysrakentaa Puu-Purolaa ympäristön materiaali ja mittakaava huomioiden

Kuhmo

Kuhmon kaupungin visio on: "Täyttä elämää metsän ja kulttuurin valtakunnassa." Kuhmon strategiset päämäärät ovat: 1) kestävä kaupunki, 2) täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat kuhmolaiset, 3) inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille, 4) monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne, 5) tunnettu ja verkostoitunut kaupunki sekä 6) ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö". Puurakentaminen mainitaan Kuhmon kaupunkistrategiassa, sillä yhdessä kuudesta strategisesta tavoitteesta on "Kestävä kaupunki", jonka alla toimenpiteenä mainitaan "Rakennamme puusta". Mittarina mainitaan puu materiaalina julkisissa rakennuksissa. Strategiassa myös mainitaan, että Kuhmossa metsään liittyvät verkostot ovat hallussa. Kuhmon kaupunkistrategiassa kestävä kehitys on myös nostettu strategisen päämäärän lisäksi yhdeksi arvoista. Päämääränä on turvata tulevaisuuden sukupolville yhtä hyvät tai paremmat toimintamahdollisuudet kuin nykyisillä sukupolvilla on.

Kuhmoon perustettiin vuonna 1992 Kainuun Puualan Kehityskeskus, jonka toimintaa Woodpolis on jatkanut nykyisellään 2000-luvun alusta alkaen. Woodpolis on Kuhmon kaupungin puurakentamisen kehittämistoimintaa ylläpitävä ja edistävä asiantuntijaorganisaatio, joka edistää puutuoteteollisuuden yritystoimintaa kehittämällä innovaatioita yhdessä yritysten ja muiden kumppanien kanssa. Kuhmossa toimii oppilaitosten (Kuhmon taitotehdas, KAO) lisäksi puurakentamisen ja puutuoteteollisuuden sekä metalli- ja betonteollisuuden yrityksiä (mm. CrossLam, Kuhmo Oy, 4U Koulutuspalvelutuotteet Maliset Oy, Kuhmon AA-Puu Oy, Kuhmon Ikkuna, Kuhmon Rakennuspojat Oy, Nopan Metalli, Luottopuu ja Timber Frame).

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Kuhmossa yritysten toimipaikkoja oli 465. Suurin ala oli vähittäiskauppa. Toimipaikoista 82 % oli alle 5 henkilön, 8 % oli 5-9 henkilön, ja 10 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 7 ja lopettaneita 12. Kuhmon työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 96,5 %. Kuhmossa väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 29,7 %, toisen asteen tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 51,7 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 8,3 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 6,3 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 4,0 %.

TAVOITE: Kestävä kaupunki: Kaikki mahdollinen rakentaminen puusta

ALATAVOITTEET

- Puu- ja hybridirakentamisen koulutuksen ja osaamisen vahvistaminen (Kuhmon Taitotehdas ja Woodpolis)
- Kuhmolaisten puu- ja rakennuskusterin yritysten osaamisen ja markkinointi-, oppisopimus-, harjoittelupaikka- ja myyntiyhteistyön kehittäminen käytettävissä olevin keinoin
- Kuhmon esiintuominen puurakentamisen edelläkävijänä
- Puun käytön osuuden lisääminen rakentamisessa (hybridirakentaminen)

TOIMENPITEET

- Kuhmon kaupunki selvittää julkisissa hankinnoissa ja rakennushankkeissa ensinnäkin puurakentamisen ja toiseksi hybridirakentamisen mahdollisuuden ja ottaa huomioon puurakentaminen kunnallisessa asuntotuotannossa
- Kaupunki tukee puurakentamisen oppimiskeskuksen syntyä. Keskus toteuttaa yritysryhmähankkeita, vahvistaa sidosryhmäyhteistyötä (mm. Motiva ja Metsäkeskus) ja markkinoi yhdessä yritysten ja oppilaitosten kanssa työssäoppimis- ja harjoittelupaikkoja
- Kaupunki ja yritykset markkinoivat olemassa olevia ja syntyviä (esim. soteasema, asuntotuotanto) puurakentamisen referenssikohteita kansallisesti ja kansainvälisesti ja laativat niistä referenssikuvaukset

Paltamo

Paltamon kunnan visio on: "Paltamo on hyvä, houkutteleva ja turvallinen kunta asua. Meillä arki on sujuvaa. Vuonna 2030 Paltamon kunta on aktiivinen edelläkävijä sekä bio-, kierto- ja jakamistalouden keskittymä. Kunta luo edellytykset elinikäiselle oppimiselle, uusien yritysten syntymiselle ja ketterälle kehittämiselle." Kunnan strategiset päämäärät ovat 1) elinvoimaisuuden edistäminen, 2) hyvinvoinnin edistäminen ja 3) omien voimavarojen kestävä kehittäminen.

Kuntastrategiassa ei mainita puu- tai hybridirakentamista. Strategiassa määritellään kunnan kestävä kehityksen periaatteet. Yhdeksi kriittiseksi menestystekijäksi nostetaan kestävä kehitys, jonka mukaan kestävä kehitys ja taloudellinen kestävyys otetaan huomioon kaikessa kunnan toiminnassa. Strategiassa kuvataan, että "kestävä kehitys on punainen lanka kaikissa Paltamon kunnan toiminnoissa." Paltamo on myös HINKU-kunta. Kuntastrategian toimenpiteenä mainitaan, että kunta edesauttaa kiertotalouteen ja sivuvirtojen hyödyntämiseen liittyvää yritystoiminnan sekä biotuotetehtaan toimintaa tukevan yritystoiminnan syntymistä ja sijoittumista alueelle.

Paltamon profiili bio-, kierto- ja jakamistalouden keskittymänä näkyy muun muassa uuden kunnantalon kautta. Uusi puurakenteinen kunnantalo toimii myös kylätalona. Lisäksi Paltamoon on suunnitteilla KaiCell Fibers -sellutehdas. Puu- ja hybridirakentamisen näkökulmasta olennaista on kiinnittää huomio metsä- ja puuklusterin yrittäjiin ja niiden toimintaedellytysten kehittämiseen sekä metsänhoitoon.

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Paltamossa yritysten toimipaikkoja oli 197. Suurin ala oli vähittäiskauppa. Toimipaikoista 87 % oli alle 5 henkilön, 6 % oli 5-9 henkilön, ja 7 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 3 ja lopettaneita 2. Paltamon työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 86,8 %. Paltamossa väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 31,7 %, toisen asteen tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 49,2 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 8,1 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 6,8 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 4,3 %.

TAVOITTEET

- Hyvinvoinnin luominen metsästä, Kainuun merestä ja maaperästä
- Bio-, kierto- ja jakamistalouden osaamisen ja yritystoiminnan vahvistaminen kuntatasolla

TOIMENPITEET

- Paltamon kunta selvittää julkisissa rakennushankkeissa ensisijaisesti puurakentamisen ja toissijaisesti hybridirakentamisen mahdollisuutta.
- Paltamon kunta tuo esiin kunnan brändissä uutta, hirsirakenteista kunnantaloa

Puolanka

“Vahva ja tolokku Puolanka” on Puolangan visio vuoteen 2025. Kunnan strategiset tavoitteet ovat: 1) tulevaisuuteen uskova ja yhteistyöhaluinen Puolanka, 2) palveleva ja kuntalaisten etuja valvova Puolanka, 3) yritysmyönteinen Puolanka ja 4) mielekästä elämää kaikenikäisille mahdollistava Puolanka”

Kuntastrategiassa ei ole mainintaa puu- tai hybridirakentamisesta, metsistä tai kestävydestä, mutta siinä otetaan esiin biokeskushankkeen edistäminen. Kunnalla on strateginen tavoite käyttää paikallisia palveluja. Puolangan kunnan julkiset rakennuskohteet ovat vähäisiä. Rakentaminen ja puurakentaminen painottuu yksityiseen loma-asuntojen rakentamiseen. Puu- ja hybridirakentamisen lisäämisellä nähdään olevan hyötyjä paikallisen metsänkasvatuksen ja puunkäytön lisäämisen (erit. arvopuun kysyntä) kautta. Ala voisi myös työllistää puolankalaisia rakentajia, vaikka itse puu- ja hybridirakentamisen yritys olisi valtakunnallinen.

Puu- ja hybridirakentamisen näkökulmasta Puolangalla korostuu puuraaka-aine ja metsä- ja biotuotealan pienyrittäjien toiminta. Tulevaisuudessa Puolanka haluaa korostaa puun ekologisuutta houkuttelutekijänä luontokohteissa ja matkailukohteissa, esimerkiksi Paljakassa.

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Puolangalla yritysten toimipaikkoja oli 169. Suurin ala oli metsätalous ja puunkorjuu. Toimipaikoista 86 % oli alle 5 henkilön, 9 % oli 5-9 henkilön, ja 5 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 6 ja lopettaneita 1. Puolangan työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 89,2 %. Puolangalla väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 35,4 %, toisen asteen tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 47,0 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 7,9 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 6,2 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 3,4 %.

TAVOITE

- Kunnan yritysmyönteisyyden, tulevaisuudenuskon ja yhteistyön vahvistaminen (ml. puurakentamiseen liittyen)

TOIMENPITEET

- Puolangan kunta selvittää julkisissa hankinnoissa ja rakennushankkeissa ensinnäkin puurakentamisen ja toiseksi hybridirakentamisen mahdollisuuden
- Puolangan kunnan julkisissa hankinnoissa pyritään käyttämään paikallisia palveluja

Sotkamo

Sotkamon visio on: "Kasvavan Sotkamon menestystarina". Sotkamon kuntastrategian kärkinä ovat 1) hyvinvointi edellä huomiseen, 2) sujuvan saavutettavuuden Sotkamo ja 3) elinvoiman vastuullinen vahvistaminen. Kunnassa on vahva matkailukeskittymä Vuokatti, jonne rakennetaan vuosittain uusia vapaa-ajan asuntoja. Lisäksi kunnassa on lähivuosina suunnitelmassa rakentaa palvelutaloja ja asuinrakennuksia (pientaloja ja kerrostaloja).

Sotkamon strategiassa kasvava elinvoima -tavoitteessa Sotkamon vahvistetaan viittä Sotkamon "vahvaa ämmää" eli matkailua, malmeja, maa- ja metsätaloutta ja marjoja. Strategiassa ei ole mainintaa puu- tai hybridirakentamisesta. Sotkamo kannustaa kestävään kehitykseen ja kiertotalouteen, ja kunta huomioikin YK:n kestävän kehityksen periaatteet ja pitää huolta hiilineutraaliudesta.

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Sotkamossa yritysten toimipaikkoja oli 809. Suurin ala oli erikoistunut rakennustoiminta. Toimipaikoista 85 % oli alle 5 henkilön, 8 % oli 5-9 henkilön, ja 7 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 17 ja lopettaneita 18. Sotkamon työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 105,7 %. Sotkamossa väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 25,7 %, toisen asteen tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 47,4 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 9,1 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 10,7 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 7,2 %.

TAVOITTEET

- Kuntalaisten hyvinvoinnin edellytysten parantaminen muun muassa laadukkaalla asumisella
- Kunnan elinvoiman vastuullinen vahvistaminen

TOIMENPITEET

- Sotkamon kunta selvittää julkisissa hankinnoissa ja rakennushankkeissa ensinnäkin puurakentamisen ja toiseksi hybridirakentamisen mahdollisuuden
- Sotkamon kunta käyttää kattavasti kunnan keinoja puu- ja hybridirakentamisen edistämiseen: kaavoitus ja tontinluovutus, innovatiiviset ja kestävät julkiset hankinnat, kunnan julkinen rakentaminen ja sen käytännön työkalut (esim. hankintaohjeistus julkisille puurakennushankinnoille)

Suomussalmi

Suomussalmen visiossa korostuu esimerkiksi monipuolisen yrityssektorin menestymisen merkitys kunnalle. Päivitetyssä kuntastrategiassa on maininta luonnon kestävästä hyödyntämisestä elinvoiman kehittämisessä, jossa yhtenä kohtana on luonnosta saatavien materiaalien hyödyntäminen.

Suomussalmen kunnan alueella toimii Suomussalmen betonituotetehdas, Rudus Ämmän Betoni Oy. Paikallisen betonituotetehtaan myötä kunnassa korostuu hybridirakentaminen pelkän puurakentamisen sijaan. Hybridirakentamisen hyötyjä tulisi tuoda vahvemmin esiin ja korostaa rakennusmateriaalien synergioita. Lisäksi nähdään tärkeänä, että rakennuksen elinkaaren kustannukset on tunnistettu ja niitä on mahdollista vertailla. Suomussalmen uusi terveysaseman rakennussuunnittelu on edennyt yhtenä tulevaisuuden rakennushankkeena. Lähivuosina ei ole odotettavissa muita suuria rakennuskohteita, mutta julkisten rakennusten korjausrakentamista on tiedossa. Kunnan alueella sijaitsevaan Hossan kansallispuistoon on ollut suunnitteilla uusi rakennus, monitoimitalo, jonka rakentamista puusta on mietitty. Puu- ja hybridirakentamisella voi olla liittymäpintoja myös kunnan erämatkailun ja sotahistoriamatkailun edistämisen kanssa.

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Suomussalmella yritysten toimipaikkoja oli 409. Suurin ala oli metsätalous ja puunkorjuu. Toimipaikoista 85 % oli alle 5 henkilön, 7 % oli 5-9 henkilön, ja 8 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 9 ja lopettaneita 15. Suomussalmen työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 90 %. Suomussalmella väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 31,0 %, toisen asteen tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 51,1 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 8,5 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 6,3 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 3,2 %.

TAVOITE: Kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman vahvistaminen hyvillä, tehokkaila palveluilla, terveellä vetovoimaisella ympäristöllä sekä vahvuuksiin perustuvalla kehittämisellä.

ALATAVOITTEET

- Omiin vahvuuksiin perustuvan metsäbiotalouden kehittäminen
- Kunnan vihreän siirtymän tukeminen vähähiilisyysellä
- Monipuolinen puuraaka-aineen jatkojalostuksen tukeminen oman kunnan tai maakunnan alueella

TOIMENPITEET

- Suomussalmen kunta selvittää julkisissa hankinnoissa ja rakennushankkeissa ensinnäkin puurakentamisen ja toiseksi hybridirakentamisen mahdollisuuden
- Suomussalmella kehitetään kunnan omaa puutalouden ekosysteemiä (kytketty biotalousstrategiaan)
- Kunnassa tehdään tilaajien, kuntien ja rakennuttajien tarpeisiin vastaavaa kehittämistyötä ja -hankkeita
- Suomussalmen alueella vahvistetaan puuraaka-aineen logistiikkaketjuja
- Kunta avaa keskustelun kunnan päättäjien ja Ämmän betonin kanssa hybridirakentamisesta

Ristijärvi

Ristijärven visio vuoteen 2026 on "Keskellä Kainuuta – Sisukkaasti uudistuva kasvupitäjä Ristijärvi". Kunta on määritellyt kolme strategista päämäärää: 1) virikkeellinen kasvupitäjä, 2) luonnonläheinen harrastekunta ja 3) mahdollisuuksien kunta. Kunnan kehittäminen ja elinvoima perustuvat ekologisesti kestäviin valintoihin ja ympäristön tarjoamiin mahdollisuuksiin. Yhtenä kunnan tavoitteena on Hinku-kuntaverkostoon liittyminen. Puurakentamista ei sinänsä mainita kuntastrategiassa, koska kunnan julkinen rakentaminen on kovin vähäistä, mutta kunnalla on tahtotila selvittää kaikissa hankkeissa ja rakentamisessa puurakentamisen mahdollisuudet.

Maaliskuussa 2022 saatavan tiedon mukaan Ristijärvellä yritysten toimipaikkoja oli 65. Suurin ala oli maaliikenne ja putkijohtokuljetus. Toimipaikoista 85 % oli alle 5 henkilön ja 15 % oli 5 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 2 ja lopettaneita 1. Ristijärven työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 66,4 %.

Ristijärvellä väestön koulutusaste vuonna 2020 oli seuraava: vain perusasteen suorittaneita 29,3 %, toisen asteen- tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita 47,6 %, alimman korkea-asteen suorittaneita 9,1 %, alemman korkeakoulun suorittaneita 10,3 % ja ylemmän korkeakoulun suorittaneita 3,7 %.

TAVOITE: Kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman vahvistaminen hyvillä, tehokkailla palveluilla, terveellä vetovoimaisella ympäristöllä sekä vahvuuksiin perustuvalla kehittämisellä.

ALATAVOITTEET

- Omiin vahvuuksiin perustuvan metsäbiotalouden kehittäminen
- Kunnan vihreän siirtymän tukeminen vähähiilisyysdellä
- Kunnan tuloksen parantaminen hyödyntämällä tehokkaasti puuraaka-ainetta

TOIMENPITEET

- Ristijärven kunta selvittää julkisissa hankinnoissa ja rakennushankkeissa ensinnäkin puurakentamisen ja toiseksi hybridirakentamisen mahdollisuuden
- Liitetään puu- ja hybridirakentamisen strategia osaksi Ristijärven kunnan talousarviota ja tehdään kunnassa tilaajien, kuntien ja rakennuttajien tarpeisiin vastaavaa kehittämistyötä ja -hankkeita
- Ristijärven kunnan alueella vahvistetaan puuraaka-aineen logistiikkaketjuja ja tuetaan monipuolista puuraaka-aineen jatkojalostusta oman kunnan tai maakunnan alueella
- Kunnassa tuodaan esiin puu- ja hybridirakenteisten rakennusten hyvinvointi- ja viihtyvyystekijöitä

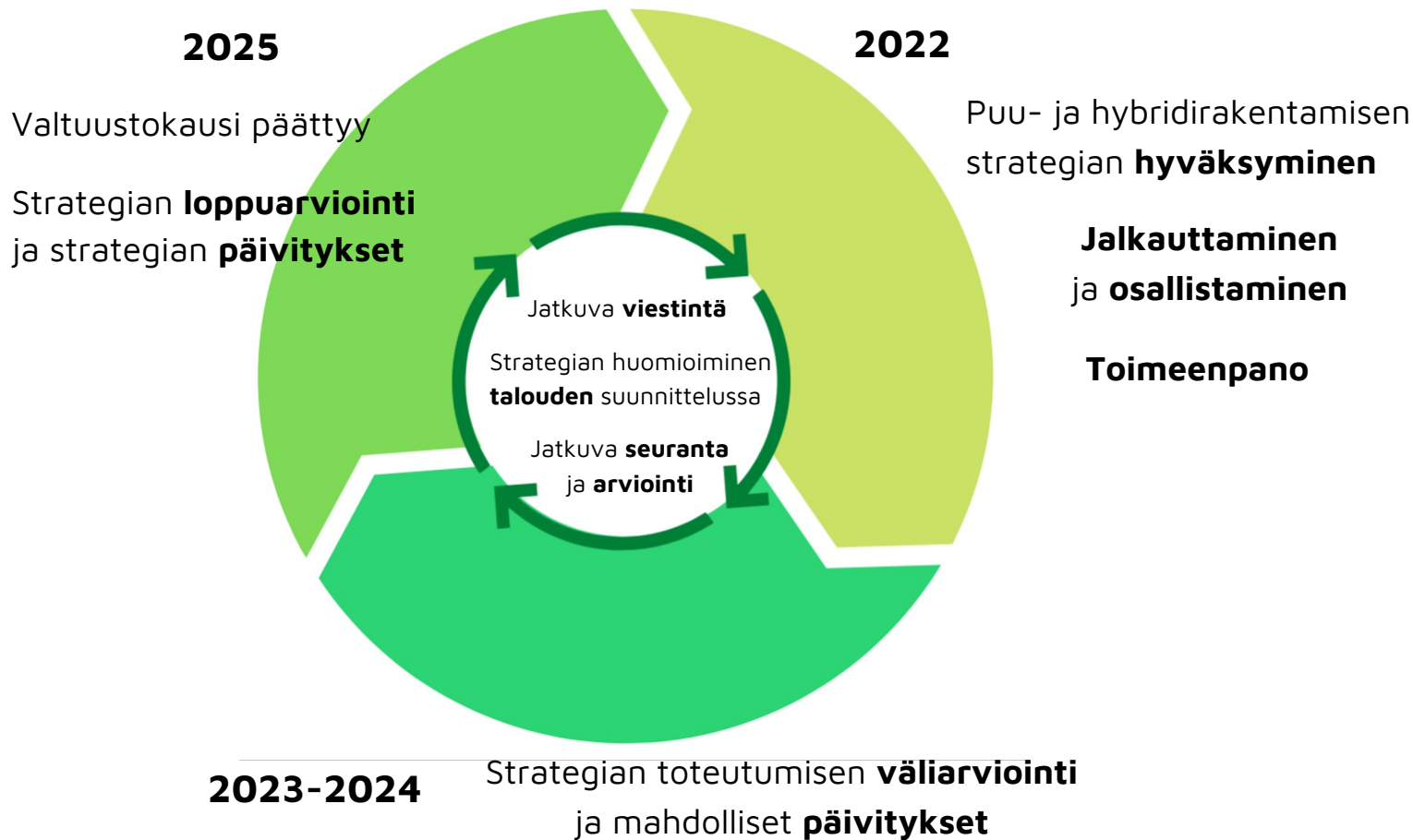
Strategioiden toimeenpano

Strategian laatimisesta strategian toimeenpanoon

- Puu- ja hybridirakentamisen strategian tavoitteena on ohjata kunnan puu- ja hybridirakentamiseen liittyvää toimintaa. Strategian toteutuminen ja sen ohjausvaikutus päätöksentekoon, suunnitteluun ja kehittämiseen varmistetaan toimenpiteillä, vastuilla ja seurannalla.
- Strategia hyväksytään kuntatasolla. Sen seuranta ja arviointi on osa johtoryhmätyöskentelyä ja kunnan suunnitteluprosessia ja voidaan tehdä osana kuntastrategian seurantaprosessia.
- Ohjausvaikutusta vahvistetaan seuraamalla strategian toimenpiteiden toteutumista ja rakentamalla yhteyksiä kehittämishankkeisiin ja yksiköissä tapahtuvaan kehittämiseen.

Seuranta ja arviointi

- Strategiaprosessin lopuksi on hyvä määritellä seurannan ja arvioinnin mittarit. Tavoitteille on hyvä määritellä tavoitetasot.
 - Esimerkki tavoitteesta: Puun käytön osuuden kaksinkertaistaminen julkisessa rakentamisessa
 - Esimerkki tavoitetasosta: Puun käytön osuuden kaksinkertaistaminen vuoteen 2040 mennessä (vuoden 2020 tasosta)
- Mittareiden valinnassa kannattaa kiinnittää huomiota niiden **osuvuuteen** (mittari mittaa strategian tai sen tavoitteiden onnistumista) ja **mitattavuuteen** (mittari määrittelee kehittymisen). Myös mittareiden yksinkertaisuuteen, selkeyteen ja systemaattisuuteen kannattaa panostaa.
 - Esimerkki: Seuranta voidaan toteuttaa esimerkiksi liikennevaloin, ja siinä on hyvä nostaa esiin sekä onnistumisia että kehittämiskohteita
- Seurantaan ja arviointiin panostaminen helpottaa puu- ja hybridirakentamisen edistämiseen liittyvien tavoitteiden mittaamista sekä aluetaloudellisten ja laajempien yhteiskunnallisten vaikutusten tunnistamista.

Strategiasta viestiminen

Miten kunta voi viestiä puu- ja hybridirakentamisen strategiasta?

- Tiedote ja somejulkaisut strategian hyväksymisestä ja sisällöistä
- Selkeä ja tarkoituksenmukainen viestintä asukkaille, sidosryhmille ja luottamushenkilöille strategiasta ja sen toteutuksesta
- Pidemmällä tähtäimellä aktiivinen ja monikanavainen viestintä (kunnan nettisivut, some, sanomalehdet) kuntalaisille ja kunnan ulkopuolelle

**Uudenlaisesta puu- ja hybridirakentamisen strategiasta
saa ja kannattaa olla ylpeä!**

Hyödyllisiä vinkkejä puu- ja hybridirakentamisen edistämiseen

Julkisen puurakentamisen neuvontapalvelu. Motiva.

https://www.motiva.fi/julkinen_sektori/puurakentaminen/julkinen_puurakentaminen

Kasvua ja kehitystä puusta -tukiohjelma. Ympäristöministeriö. <https://ym.fi/kasvua-ja-kehitysta-puusta-tukiohjelma>

Puurakentamisen edistämisen ja ohjauksen keinot kaavoituksessa -opas. Metsäkeskus.

<https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/puurakentamisen-edistamisen-ja-ohjauksen-keinot-kaavoituksessa-opas.pdf>

Puurakentamisesta elinvoimaa kunnille. Keskustelupaperi kuntapäättäjien näkemyksistä. Puutuoteteollisuus ry. <https://puutuoteteollisuus.fi/images/pdf/viestinnan-tiedostot/Puutuoteteollisuus%20keskustelupaperi%20VALMIS.pdf>

Marraskuussa 2022 julkaistaan puurakentamisen hankintaopas julkisille tilaajille.

Lopuksi

Puu- ja hybridirakentamisen tulevaisuus Kainuussa

Kuntien näkökulmasta puu- ja hybridirakentamisen keskeisimmät hyödyt ovat aluetaloudellisten vaikutusten syntyminen, paikallisen raaka-aineen hyödyntäminen sekä puutuoteteollisuuden jalostusasteen nosto. Olemassa olevat ja tulevat referenssikohteet ovat keskeisessä roolissa tuomaan esille kainuulaista puu- ja hybridirakentamisen osaamista. Kainuun kuntien olisi hyvä tuoda esiin, millaisia investointeja ja suuria puurakentamisen kohteita Kainuussa on tiedossa tulevaisuudessa. Tulevaisuudessa markkinaehtoisien toiminnan lisääminen edellyttää vaikuttamis- ja edistämistyötä maakunnallisella ja kuntatasolla sekä erityisesti maakunnasta ulospäin, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Puu- ja hybridirakentamisen tulevaisuuden avaimet ovat tieto, osaaminen ja talous. Tulevaisuudessa olennaista on panostaa työvoiman koulutuksen suuntaamiseen ja kehittämiseen, markkinavuoropuheluun ja harjoittelu- ja työpaikkojen markkinointiin. Puu- ja hybridirakentamisen lisääminen edellyttää oppilaitosyhteistyön vahvistamista ja keskusteluyhteyksien luomista eri toimijoiden välillä. Lisäksi on tehtävä brändityötä ja markkinointia sekä verkostoiduttava osaamisen täydentämiseksi ja vahvistamiseksi.

Tulevaisuudessa aluetalouden rinnalla korostuu puurakentamisen ympäristö- ja hyvinvointivaikutukset. Nähdään, että puu- ja hybridirakentaminen voivat vahvistaa kuntien vihreää siirtymää. Kytkös ympäristöön ja metsien käyttöön vahvistaa sekä puu- ja hybridirakentamisen toimijoita että ympäristötoimijoita. Puu- ja hybridirakentamisella on yhteyksiä ja synergiaa kuntastrategioiden ekologisiin ja ilmastoasioihin sekä aluetalouteen: elinvoimaan ja paikallisen osaamisen ja tuotannon kehitykseen. Toimintatavallisesti on olennaista kiinnittää huomioita yhteistyön henkeen ja suunnitelmallisuuteen ja välttää vastakkainasettelua.

Tulevaisuuden teot puu- ja hybridirakentamisen edistämiseksi

Puu- ja hybridirakentamisen vahvistaminen kunnassa on sekä kuntien että niiden alueella toimivien yritysten ja koulutusorganisaatioiden tehtävä. Kunnilla on keskeinen rooli kouluttajana, neuvojana, verkottajana, keskustelunavaajina ja tiedonvälittäjinä. Kunnan oma puu- ja hybridirakentamisen strategia ohjaa tätä työtä. Strategian toimeenpanossa olennaista on kuntien tahtotila ja halu käyttää olemassa olevia keinoja ja työkaluja, kaavoitusta ja tontinluovutusta puu- ja hybridirakentamisen edistämiseen.

Kainuu on puun ja metsän maakunta. Kainuussa tulee tunnistaa tietoisuuteen koko Kainuun kattava puurakentamisen ja metsäklusterin ekosysteemi, joka käsittää puuntuottamisen, korjuun, jalostuksen, koulutuksen ja puurakentamisen. Kunnat ovat avainasemassa alan kehittymistä tukevien osaamis- ja innovaatorakenteiden ylläpitäjinä ja kehittäjinä. Kainuun kuntien puu- ja hybridirakentamisen menestyksen edellytyksenä on vahvistaa verkkoja koordinoidusti sekä maakunnan sisällä että valtakunnallisten kehittämistoimijoiden kanssa.